

ДМИТРИЙ БИЛЕНКИН

ТОВА, КОЕТО НЕ СЕ СЛУЧИ

Превод от руски: Александър Кючуков, 1983

chitanka.info

Жълтото, заостreno, вече нечовешко лице беше потънало във възглавницата. Покритото с чаршаф тяло беше толкова плоско, че изглеждаше, като че ли главата съществува сама за себе си. Дори не глава, а парче от мумия, восъчна отливка, мулаj с небрежно залепени кичури редки коси.

— Сети Товиус, опит за самоубийство, десет таблетки пектанал, всички обичайни мерки са взети, състоянието е безнадеждно — в скоропоговорка избоботи дежурният лекар.

Професорът мълчаливо разглеждаше това, което до вчера беше Сети Товиус — човек, чиновник, данъкоплатец, — а сега представляваше полутруп. Всичко е закономерно. Средата осъществяваше отбор на нежизнеспособните форми: така е било преди милиарди години с амебите и водораслите, същото продължава и сега. Природна среда, социална среда — без значение! — така или иначе отборът действува.

— Съвсем безнадеждно?

Лекарят кимна.

— Какво пък — промълви професорът. — Ще се опитаме да поспорим с природата.

Лекарят не разбра нищо, но се усмихна за всеки случай.

— Нещо съвсем ново?

— Да. Радостта и щастието, както е известно, са по-силни от всички лекарства. Проблемът е другаде: по какъв начин да заставиш да изживее щастие този, който завижда на мъртвите и сам е вече почти мъртвец? Роднините му тук ли са?

— Той няма такива.

— Приятели?

— До момента нито едно телефонно обаждане.

Професорът въздъхна.

— Виж, мили мой, какъв парадокс... Живее човек в центъра на големия град, ходи на работа, а в действителност какъв е той? Робинзон, социален робинзон, отчаял се да види някога на хоризонта корабно платно... Е, добре, по дяволите сантименталностите. Трябва веднага да опитаме с биотоковия метод за моделиране на щастие.

— Изкуствени сънища?

— Формално — да. Но той ще ги преживее като истински, същински живот. И ако и след това той не се устреми към светлината с

всички сили, то... не, аз вярвам в успеха.

Професорът се разпореди по телефона, извади кутия цигари, преброи ги, съкрущено поклати глава (обед е още далече, а половината кутия — дим да я няма) и запали. „Също парадокс — помисли си той. — Мъча се да неутрализирам вредното влияние на средата, а пък самият аз...? Занимавам се с бавно самоубийство — пълня си дробовете с дим.“

Сети Товиус отмести еластичните борови клони, морският вятър дъхаше в разгорещеното му лице и белият, чист, блестящ, безкраен бряг нахлу в съзнанието му като мълния.

Не можеше да повярва, замижа, обърна се към Рената. Тя гледаше с широко отворени очи и гъстите ѝ коси се вееха от вятъра като крила.

Ръцете им се срещнаха.

До морето имаше двадесетина крачки. Те вървяха, хванати за ръце, наоколо се ширеше безкрайността на синьото небе, пустинният плаж, в безлюдната тишина потъваха редките писъци на чайките.

Нещо старо и забравено се събуждаше у Сети. Като да излизаше от черупка, той с всяка клетка на тялото си започваше да усеща топлия дъх на морето.

Скосените вълни близеха и без това гладкия, плътно отъпкан пясък. Прозрачната им покривка оставяше по брега попиващи дантели от пяна; във вечното им движение имаше нещо завладяващо, некръстено още от никого, от което не можеш да откъснеш очи.

Изминаха десет минути, а може би и много повече, а те все още стояха неподвижно. След това Сети свали с рязко движение раницата от гърба си и веднага почувствува в тялото си необикновена лекота. Брегът наляво завършваше с нос, а надясно се губеше в синеещата се далечина и по цялото му протежение нямаше човешка следа. Като че ли бяха изпаднали извън времето. Като че се бяха измъкнали от обръча на ежедневните задължения.

Той дори трепна при мисълта, че целият този бряг, цялото море принадлежат само на тях и че те самите също си принадлежат само един на друг.

— Сега ще извадя банковите.

Той се наведе над раницата.

— Защо? — попита Рената. — Защо?

Той се засмя. Наистина защо? Тя първа беше разбрала, че това е техният бряг.

Той гледаше как Рената се съблича, как се откриват нейните рамене, гръб, гърди и не изпитваше нищо освен огромна, всепогъщаща нежност. Стойната линия на тялото ѝ беше едно чудо. И непосредствеността на движенията, с които разкриваше тялото си, и почернелите ѝ от слънцето ръце, и гъвкавото завъртане на бедрата, изтръскуващо на земята последното парче дреха, и разсеяната ѝ усмивка — всичко беше прекрасно.

Той също се съблече и докосването на босите му ходила до копринения пясък го развълнува като спомен от детинство.

Няколко бурни метра кроул — иначе радостната енергия на живота би го разкъсала — сега може да се успокои, може да наблюдава как по пясъчното дъно като струи течно злато преливат отблясъците на развълнуваната повърхност. Или да се обърне по гръб с отметната глава, да легне в солената морска постеля така, че пред очите му да няма нищо освен слънце и небе.

Но дори и тогава той чувствуващ близостта на момичето. Някакъв омагьосан кръг го спираше да се приближи до нея. Защото нещо можеше да се пропука, да се измени в този свят — от една невярно казана дума или неловък жест. Или, напротив... да се превърне в най-висше блаженство, ако всичко бъде естествено.

Птица, бяла като морска сол, иззвистя със стегнати криле над тях.

И той се засмя безпричинно. И си представи как живеят тук с Рената, как си готвят вечеря на огъня, как ги скрива нощта, как си шепнат боровете зад завесата на палатката и как сутрин над гладката синева на водата изгрява слънцето и всичко това продължава дълго, дълго — колкото те искат.

Рената стоеше наблизо, по лицето ѝ се гонеха плахи отблясъци. Той се гмурна и когато вече съвсем не му бе останал дъх, разтворените пръсти допряха най-сетне гладкото, еластично дъно. Той с тласък се отдръпна и се хвърли нагоре, преобръщайки силното, тежко, мятащо се тяло на момичето. Плясък, пръски вода, слънце, недоволен вик, близки смеещи се устни — и ново стремително гмуркане в глъбината, а после всичко отначало — заслепяващ удар на пръските по очите, смехът на момичето, суматоха и проблеснала на слънцето дъга.

Той хвана Рената, мигновено надви съпротивата на ръцете ѝ, защитата внезапно отслабна и тя цялата — висока, тъничка, топла, изведнъж станала малка и доверчива, се притисна към него, с полуутворена уста, отметнала глава. И всичко заплува пред очите му, и нямаше вече нищо друго освен прохладата на морето, сплетените обятия, отметнатото лице — радостно, загадъчно, близко, скъпо, очакващо.

И в миг прегръдката им се разтвори.

Всичко се върна на мястото си — светлият бряг, миризът на хвойна и миризът на морето, капчиците вода в косите на Рената.

Те излязоха на брега, изсушиха се под горещите лъчи и без да разменят нито дума, тръгнаха покрай ивицата на прибоя.

Повече не им трябаха думи. Не само постъпките, но и желанията, мислите им се сляха сега дотолкова, че всичко се превърна в безпределно блаженство. Той вървеше до Рената, гледаше трогателните отпечатъци на босите и крака по пясъка и неочеквано за себе си се отпусна на колене и зацепува тези следи. Рената се спря, зарови пръсти в косите му и ги дръпна леко, като притвори очи. Той я погледна от долу на горе — едно осемнадесетгодишно мъдро дете — сърцето му заби така, че той побърза да стане, докосна бузата ѝ с длан и бързо тръгна напред.

И преди той знаеше колко е красива тя, но сега това нямаше значение. И по-рано обичаше ловкото ѝ, свежо тяло, бързата подвижност на живото ѝ лице, откритата, доверчива усмивка и нежната дълбочина на кафявите очи, но тогава беше съвсем различно. Тогава това можеше да се случва често и с други, но сега тя беше единствената и те си принадлежаха един на друг завинаги. Белият кварцов пясък, по който вървяха, беше чист и тънък. Милиони дребни мидички хрустяха, бодейки ги леко по ходилата. Малко над границата на прибоя морето беше изхвърлило различни предмети: тъмни и гладки парчета дърво, ажурени плетеници от водорасли, мътни, заоблени парчета стъкло, изгубили блъсъка си люспи.

Те завиха към боровете през горещо дишащата пясъчна пустиня. С предчувствието за открытие се приближиха и съзряха ручейче — прозрачно и нагрято от слънцето, струящо от гората към морето. Влязоха във водата и дълго вървяха така, галени от вятъра, докато ручеят не се разшири и водата не захладня, защото бяха наблизили

скрития в зеленината извор. Разтвориха клоните и гъстите треви и той се откри пред тях — изумруден светлик вода в рамка от влажен мъх и черни хълзгави камъни.

Без да се уговорят, двамата легнаха на мъха по корем и от устните им във водата се образуваха кръгове. Отраженията на клоните и небето се развълнуваха по водната повърхност. Зъбите им изтръпнаха от студената вода, двамата се разтрепериха и с няколко огромни скока се намериха горе, където на обсипаната с хвойна полянка лежаха полегати ивици слънце.

Стана ясно, че тук ще бъде техният дом, палатката. Смолистата жега ги обхвана. През мъхестите клони на боровете проблясваше морето. Сети погледна момичето и видя, че то стои със затворени очи, а лицето му е като заспало. Той също затвори очи и раменете им се докоснаха. Като че ги разтърси ток. Ръцете им се сплетоха. И също както преди, в морето, всичко заплува, изчезна, стана тъмнопурпурно. Останаха само упоителният до болка вкус на устните, нетърпеливите тласъци на език в език, меката податлива земя и дългата сладка, изгаряща смърт на прегръдката.

А когато най на края всичко това свърши и изчезна, светът беше също така хубав, както преди.

Над клоните лениво плуваше облаче, главата на Рената лежеше на рамото му, игличките го бояха леко по гърба. Тънък, падащ от небето звук пробуди мисълта му. Високо в сияйната синева се къпеше мъничко остроклюно самолетче.

Сети го позна и от такова разстояние и в него се събуди гордост. Той се намираше тук, на земята, но също така и там — това е неговата мисъл, превъплътена в устременото стоманено тяло, носеща се над планетата, победила вяръра и пространството.

— Моята рожба... — промълви той.

Момичето разбра и се намръщи.

— Колко жалко, че не може да принадлежиш само на мене...

Но в гласа й вече нямаше съжаление. Тя му даряваше свобода, не искачки нищо в замяна, признавайки с лека тъга правото му да бъде самият себе си.

Той я притисна благодарно към себе си.

— Ти си ми нужна такава, каквато си. И не се променяй, моля ти се.

— Аз и не мисля да се променя. Искам от тебе четири деца. За да им бърша носовете и да им купувам играчки.

— И къща — каза той. — И градина. И всяка вечер да идват приятели. Не, не всяка, че иначе ще затъгувам по теб.

— Ще стане — каза тя. — А после ти всяка сутрин ще отиваш в противното си конструкторско бюро...

— А ти всяка сутрин ще рисуваш противните си картини и ще се сърдиш, когато не се получава.

— Няма да се сърдя. Човек се сърди, когато има талант.

— Ти правиш чудесни рисунки. В тях се чувствува душата на нещата.

— Ако е така, ще имаш сърдита жена.

— Ще имам добра жена. Най-добрата.

— Винаги ли?

— Винаги.

Слънчев лъч докосна лицето му. Ако притвориш малко клепачи, зад мрежата на миглите светът изглежда розов и размазан. Горе се поклащат върховете на боровете и в тях свири вятърът, както в мачтите на кораб. Мачтите чертаят линии в небето, планетата грижливо те носи върху широкия си дружелюбен гръб. Той няма още четиридесет, предстоят му още много такива дни.

Сети Товиус седеше с ръце на коленете си и отговаряше с по една дума на въпросите на професора.

— Как се чувствувате?

— Благодаря, добре.

— Известно ли ви е, че ви върнахме от оня свят.

— Да, благодаря.

— Е, и как изглежда той? — рискува да се пошегува професорът.

Главата на пациента леко трепна, жилите върху тънката му шия се напрегнаха.

— Оздравял ли съм, господин професоре? — отговори той на въпроса с въпрос, без да вдигне очи.

— О, да! Тоест, разбира се, такова сътресение няма да мине за организма ви безследно. Умереност и пак умереност! Не бива да се вълнувате, да пиете, излизайте по-често на чист въздух. И никакви приспивателни. Ни-как-ви! След такова отравяне дори две таблетки

пекталан ще бъдат за вас убийствени. Надявам се обаче, че нямате намерение да повтаряте опита?

Сега лицето на Сети Товиус се изкриви в усмивка и професорът се притесни: изглеждаше, като че под пергаментовата кожа няма нищо освен кости.

— Аз бях глупак, професоре. Да, разбира се, бях глупак.

— Значи, всичко е наред! — шумно се зарадва професорът. Вече му се искаше да приключи разговора по-скоро. — Е, желая ви всичко най-хубаво... в новия живот.

Той стана. Стана и Сети Товиус, гледайки неподвижно в краката си.

— Почакайте, професоре...

— Да?

— Не бихте ли могли... Тази лента с биотокове или каквото е там... Изобщо записът... на този живот, не бихте ли могли да ми го дадете?

Професорът поклати глава.

— Това е невъзможно.

— Но... защо?

— Първо, необходима е специална апаратура, която струва стотици хиляди. Второ, нужен е строг лекарски контрол. Трето — разберете, това е най-важното — не може да се живее изкуствен живот.

— Защо?

— Защото... Но това е толкова ясно! Впрочем достатъчни са и първите две ограничения.

— Разбирам...

Той се поклони неловко, от което главата му се наклони към рамото и пристъпи към вратата. По дяволите, и костюмът му е някак увиснал, сив, унил като самия него.

Професорът се доближи до прозореца. Ето, по алеите на болничната градина върви спасеният от него човек. Да, да, измъкна го от смъртта с това, че му даде изкуствено щастие и разбуди у него воля за живот. Методът се оказа верен, методът ще спаси още много хора, а него, спасителя, го очаква слава. Всичко е прекрасно в това слънчево утро. И професорът с учудване забеляза, че в ръката му пак дими цигара. Погледна в кутията — ами да: наполовина е празна.

Професорът закъсня и когато се качи горе, дежурният лекар го посрещна и доложи в привичната скоропоговорка:

— Сети Товиус, повторен опит за самоубийство, всички обичайни мерки са взети, състоянието е тежко, но непосредствената опасност мина.

— В съзнание ли е? Може ли да говори?

— Да.

Професорът се устреми така светкавично към палатата, където нощната лампа скъпернически осветяваше восъчното, заострено лице на Сети Товиус, че полите на халата му се издигаха зад гърба му като криле на архангел.

— Защо... защо направихте това?

— Аз... исках... да се... повтори... брегът.

Дрезгавият глас излизаше като че от разкъсаните дробове.

— О, господи! Но защо?

— Никога... през... живота си... не съм... имал... нещо... такова. Нищо... подобно.

„И никога вече няма да имаш“ — помисли професорът, гледайки тъпко жалкото подобие на човек, наричано Сети Товиус.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.